

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра економіки та маркетингу (№ 605)

**СИЛАБУС
(ПЛАН ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ)**

Адміністративне право

Галузі знань: 07 «Управління та адміністрування»
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 075 «Маркетинг»
(код та найменування спеціальності)

Освітня програма: «Маркетинг»
(найменування освітньої програми)

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Харків 2019 рік

Силабус «Адміністративне право»
для студентів за спеціальністю _075 «Маркетинг»
освітньою програмою «Маркетинг»

Розробник: Голубов А.Є., доцент каф. № 702, к.ю.н.
(прізвище та ініціали, посада, наукова ступінь та вчене звання)

Мета вивчення: опанування студентами знань про правове забезпечення реалізації прав, свобод та інтересів громадян у відносинах із органами публічного управління (їх представниками), порядок здійснення державного управління, його форми та методи, особливості управлінського впливу у різних сферах суспільного життя.

Завдання:

- вивчення складного комплексу суспільних відносин, що виникають у сфері державного управління, функціонування публічної виконавчої влади;
- розкрити особливості функціонування та організації органів виконавчої влади, їх відносин між собою та іншими суб'єктами права - громадянами України, іноземцями, організаціями та установами, форми та методи діяльності органів виконавчої влади;
- дослідити гарантії та способи забезпечення законності у діяльності органів державного управління;
- визначити підстави та особливості адміністративної відповідальності;
- з'ясувати порядок розгляду адміністративних справ;
- охарактеризувати особливості організації управління в економічній, соціально-культурній сферах державного управління та в сфері оборони і національної безпеки, внутрішніх справ.

Результати навчання:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- прагнення до збереження навколишнього середовища;
- здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин державного управління, а також змісту правових інститутів таких галузей права, як адміністративне право і адміністративне процесуальне право;
- знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права;
- знання і розуміння основ правового регулювання обігу публічних грошових коштів;
- здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти;
- здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції;
- здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації;
- здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Загальна частина.

Тема 1. Адміністративне право і державне управління.

Поняття адміністративного права. Роль адміністративного права в удосконаленні державного управління на сучасному етапі. Адміністративне право як наука та навчальна дисципліна. Сутність та принципи державного управління. Державне управління як вид соціального управління. Виконавча влада і державне управління. Поняття державного управління. Основні риси управлінської діяльності. Поняття та види функцій державного управління. Структура державного управління. Поняття і система основних принципів державного управління. Політико- юридичні принципи державного управління. Організаційні принципи державного управління. Проблеми удосконалення державного управління на сучасному етапі.

Тема 2. Механізм адміністративно-правового регулювання. Джерела адміністративного права.

Поняття адміністративного права. Поняття і предмет адміністративного права України. Метод адміністративно-правового регулювання суспільних відносин. Співвідношення адміністративного права із суміжними галузями права. Система адміністративного права. Роль та місце адміністративного права в побудові правової держави. Поняття, зміст та структура адміністративно-правових норм. Види адміністративно-правових норм. Дія адміністративно-правових норм в часі, в просторі, за категоріями осіб. Поняття та види джерел адміністративного права України. Конституція України - основа системи та змісту джерел адміністративного права. Адміністративне право і адміністративне законодавство. Місце та роль законодавчих актів в системі джерел адміністративного права. Міжнародно-правові акти як джерела адміністративного права. Проблеми удосконалення адміністративного законодавства. Поняття та особливості адміністративно-правових відносин. Структура та види адміністративно-правових відносин. Підстави виникнення, зміни та припинення адміністративно-правових відносин.

Тема 3. Суб'єкти адміністративного права України.

Громадяни та їх об'єднання як суб'єкти адміністративного права. Адміністративно-правовий статус громадян України. Адміністративна правоздатність і дієздатність громадян. Права та обов'язки громадян у сфері державного управління. Форми участі громадян в державному управлінні. Адміністративно-правові гарантії суб'єктивних прав громадян. Іноземці та особи без громадянства як суб'єкти адміністративного права, особливості їх адміністративно-правового статусу. Об'єднання громадян як суб'єкти адміністративного права. Поняття та види об'єднань громадян. Адміністративно-правовий статус об'єднань громадян. Забезпечення законності в діяльності об'єднань громадян. Органи виконавчої влади. Поняття органу виконавчої влади, його ознаки. Правовий стан органу виконавчої влади. Компетенція, підвідомчість і повноваження. Види органів виконавчої влади. Організаційна структура і штати органів виконавчої влади. Центральні органи виконавчої влади. Порядок формування, склад і компетенція Кабінету Міністрів України. Загальні функції і система міністерств та інших центральних органів виконавчої влади України. Місцеві органи виконавчої влади. Порядок утворення та система місцевих державних адміністрацій. Структура та основи компетенції місцевих державних адміністрацій. Правовий стан територіальних підрозділів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, не підпорядкованих місцевим адміністраціям. Функції державного управління, які покладаються на органи місцевого самоврядування. Основи взаємодії місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Організація управління державним підприємством, установою, організацією. Самоврядні повноваження трудових колективів державних підприємств, установ, організацій.

Тема 4. Державна служба та державні службовці.

Поняття і основні принципи державної служби. Види державної служби. Правове регулювання державної служби. Поняття посади і державних службовців. Види державних службовців. Адміністративно-правовий статус державних службовців. Особливості правового статусу посадових осіб. Проходження державної служби. Стимулювання діяльності державних службовців та їх соціальний захист. Підстави та види відповідальності державних службовців. Дисциплінарна відповідальність державних службовців, її підстави та види.

Тема 5. Форми та методи державного управління.

Форми державного управління. Поняття та види форм державного управління. Правові акти державного управління, їх поняття, ознаки та юридичне значення. Відмінність актів державного управління від інших документів та рішень. Види актів державного управління. Вимоги, що ставляться до актів управління, наслідки їх

невиконання. Порядок прийняття, дії, зміни, зупинення та скасування актів державного управління. Методи державного управління. Поняття методів державного управління, їх класифікація. Переконавання та примус у державному управлінні. Методи прямого і непрямого управління. Адміністративні і економічні методи. Регулювання, загальне керівництво і безпосереднє управління. Адміністративний примус. Поняття та ознаки адміністративного примусу. Підстави застосування та види адміністративно-примусових заходів. Мета, види та порядок застосування адміністративно-запобіжних заходів. Мета та види заходів адміністративного припинення. Заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення. Спеціальні (виняткові) заходи адміністративного припинення. Проблеми забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян та юридичних осіб при застосуванні заходів адміністративного примусу.

Тема 6. Забезпечення законності у державному управлінні.

Законність і дисципліна в державному управлінні. Принцип законності у державному управлінні, його зміст і значення. Співвідношення законності і дисципліни. Поняття та види способів забезпечення законності в державному управлінні. Поняття та види контролю. Державний контроль в управлінні, його види. Контроль органів законодавчої влади. Контрольні повноваження Президента України. Контроль органів виконавчої влади. Адміністративний нагляд. Функції, повноваження та система державних інспекцій. Контроль органів судової влади, форми його здійснення. Громадський контроль в державному управлінні та його значення.

Тема 7. Адміністративна відповідальність.

Поняття та риси адміністративної відповідальності, її законодавчі основи. Поняття та суть адміністративної відповідальності. Основні риси адміністративної відповідальності, її відмінність від інших видів юридичної відповідальності. Законодавство про адміністративні правопорушення, його особливості і місце в системі національного законодавства. Законодавчі основи адміністративної відповідальності. Зміст та завдання Кодексу України про адміністративні правопорушення. Повноваження місцевих рад щодо прийняття рішень, за порушення яких передбачається адміністративна відповідальність. Чинність закону про відповідальність за адміністративні правопорушення. Поняття адміністративного правопорушення (проступку), його ознаки. Юридичний склад адміністративного проступку, його поняття, значення, структура та види. Поняття та види об'єкта проступку. Поняття та структура об'єктивної сторони проступку. Поняття та ознаки суб'єктивної сторони проступку. Поняття та види суб'єктів адміністративних проступків. Обставини, що виключають протиправність і винність діяння. Підстави звільнення від адміністративної відповідальності. Запобігання адміністративним правопорушенням. Система та види адміністративних стягнень. Правила і строки накладення адміністративних стягнень. Мета та зміст адміністративних стягнень. Види адміністративних стягнень. Основні і додаткові стягнення. Загальні правила накладення адміністративних стягнень. Обставини, що пом'якшують і обтяжують адміністративну відповідальність. Накладення адміністративних стягнень при вчиненні кількох адміністративних правопорушень. Відшкодування шкоди, заподіяної адміністративним правопорушенням. Порядок обчислення строків адміністративних стягнень. Строки накладення адміністративних стягнень. Погашення адміністративних стягнень. Підстави та порядок звільнення від адміністративної відповідальності. Дисциплінарна відповідальність за адміністративним правом. Поняття, сутність та підстави дисциплінарної відповідальності за адміністративним правом. Співвідношення дисциплінарної відповідальності та адміністративної відповідальності.

Тема 8. Адміністративний процес.

Адміністративний процес: зміст та загальні риси. Поняття та зміст адміністративного процесу. Принципи адміністративного процесу. Система суб'єктів адміністративного процесу. Громадяни як суб'єкти адміністративного процесу. Суб'єкти

здійснення адміністративно-процесуальної діяльності. Суб'єкти, які сприяють досягненню цілей адміністративного процесу. Структура адміністративного процесу. Поняття та основні види адміністративних проваджень. Стадії адміністративно-процесуальної діяльності. Адміністративна юстиція та адміністративне судочинство в Україні. Поняття та види адміністративної юстиції. Адміністративна юстиція в Україні. Адміністративна юрисдикція в системі адміністративної юстиції. Кодекс адміністративного судочинства України, його структура. Адміністративне судочинство: поняття та завдання. Принципи адміністративного судочинства. Компетенція адміністративних судів. Підсудність адміністративних справ. Право на звернення до адміністративного суду.

Тема 9. Окремі види адміністративних проваджень.

Поняття, завдання, порядок і стадії провадження в справах про адміністративні правопорушення. Обставини, що виключають провадження в справах про адміністративні правопорушення. Види і правовий статус осіб, які беруть участь у провадженні. Стадії провадження в справах про адміністративні правопорушення. Зміст протоколу про адміністративні правопорушення. Випадки, коли протокол про адміністративні правопорушення не складається. Докази в справі про адміністративне правопорушення, їх поняття, джерела та оцінка. Місце, строки та порядок розгляду справи про адміністративне правопорушення. Види та зміст постанов по справах про адміністративні правопорушення. Оскарження постанови по справі про адміністративне правопорушення. Виконання постанов про накладення адміністративних стягнень. Заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення, мета їх застосування та види. Органи (посадові особи), уповноваженні розглядати справи про адміністративні правопорушення. Порядок застосування і строки адміністративного затримання. Особистий огляд речей: підстави і порядок застосування. Вилучення речей і документів. Вилучення посвідчення водія, талона про проходження державного технічного огляду, ліцензійної картки на транспортний засіб. Тимчасове затримання транспортного засобу. Відсторонення водіїв від керування транспортними засобами, річковими і маломірними судами та огляд на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння, а також щодо перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції. Право на оскарження заходів забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення, шляхи його реалізації. Органи і (посадові особи), уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення. Підвідомчість про адміністративні правопорушення: поняття та критерії їх визначення. Дисциплінарне провадження. Сутність та завдання дисциплінарного провадження, його правове регулювання. Підстави порушення дисциплінарного провадження та притягнення до дисциплінарної відповідальності. Порядок розгляду справи про дисциплінарний проступок і накладення дисциплінарного стягнення. Строки та порядок оскарження рішення про накладення дисциплінарного стягнення. Порядок виконання, погашення та зняття дисциплінарних стягнень. Провадження із звернень громадян. Правове регулювання провадження із звернень громадян. Поняття та види звернень громадян, вимоги, що до них ставляться. Порядок розгляду звернень. Особливості розгляду скарг. Обов'язки державних органів та посадових осіб щодо розгляду звернень громадян. Строки розгляду звернень. Вимоги, які ставляться до особистого прийому громадян керівниками та іншими посадовими особами. Відповідальність за порушення законодавства про звернення громадян. Провадження із доступу до публічної інформації. Правове регулювання провадження доступу до публічної інформації. Поняття публічної інформації. Забезпечення доступу до публічної інформації. Розпорядники інформації. Реалізація права на доступ до інформації за інформаційним запитом. Поняття запиту на доступ до публічної інформації. Відмова та відстрочка в задоволенні запиту на інформацію. Відповідальність за порушення законодавства про доступу до публічної інформації. Провадження в справах про державну реєстрацію юридичних осіб. Завдання, значення і законодавче регулювання провадження в справах про

державну реєстрацію юридичних осіб. Суб'єкти державної реєстрації. Види документів, що надаються юридичною особою для державної реєстрації. Строки та порядок розгляду справ про державну реєстрацію. Строки та порядок оскарження рішення про відмову у державній реєстрації юридичної особи. Особливості державної реєстрації об'єднань громадян. Порядок перереєстрації юридичних осіб.

Змістовний модуль 2. Особлива частина.

Тема 1. Адміністративно-правові основи управління економікою.

Зміст державного управління економікою. Необхідність, характер та завдання державного управління економікою. Державне регулювання як метод управління економікою. Система центральних і місцевих органів управління економікою. Адміністративний нагляд у сфері економіки. Антимонопольний контроль. Державна підтримка вітчизняного товаровиробника. Функції органів місцевого самоврядування щодо управління економікою.

Тема 2. Адміністративно-правові основи управління соціально-культурним будівництвом.

Зміст державного управління соціально-культурним будівництвом. Структура соціально-культурного будівництва. Система центральних і місцевих органів управління соціально-культурним будівництвом. Функції органів місцевого самоврядування щодо управління соціально-культурним будівництвом. Завдання державного управління соціально-культурним будівництвом на сучасному етапі.

Тема 3. Адміністративно-правові основи управління в сфері оборони і національної безпеки, та управління внутрішніми справами.

Правові засади та організація управління обороною. Зміст управління державною безпекою. Функції, система та повноваження органів Служби безпеки України. Організація охорони державного кордону України. Функції та повноваження Прикордонних військ України. Прикордонний режим. Зміст управління закордонними справами. Завдання та функції Міністерства внутрішніх справ України в системі управління органами внутрішніх справ, його завдання, функції, форми і методи діяльності. Національна поліція. Система та правовий стан органів управління закордонними справами. Установи МЗС України за кордоном, їх види і правовий статус.

3. Система оцінювання знань студентів

Семестровий контроль (залік) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до заліку. Під час складання семестрового заліку студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для заліку складається з тестового завдання (60 балів), одного теоретичного питання (20 балів) і одного практичного завдання (20 балів)

Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки:

- знати структуру та елементи суспільних відносин, що виникають у сфері державного управління, функціонування публічної виконавчої влади;
- знати особливості функціонування та організації органів виконавчої влади, їх відносин між собою та іншими суб'єктами права - громадянами України, іноземцями, організаціями та установами;
- знати основні форми та методи діяльності органів виконавчої влади;
- знати гарантії у сфері державного управління та способи забезпечення законності у діяльності органів державного управління;
- знати підстави та особливості притягнення особи до адміністративної відповідальності;
- знати порядок розгляду адміністративних справ;
- знати особливості організації управління в економічній, соціально- культурній сферах державного управління та в сфері оборони і національної безпеки, внутрішніх справ.

Необхідний обсяг вмінь для одержання позитивної оцінки:

- вміти застосовувати знання у практичних ситуаціях, що виникають у сфері державного управління;
- вміти правильно визначати предметну область та застосовувати здобуті знання у професійній діяльності у сфері державного управління;
- вміти реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- вміти застосовувати знання щодо завдань, принципів і доктрин державного управління;
- вміти застосовувати у професійній діяльності знання щодо змісту правових інститутів таких галузей права, як адміністративне право і адміністративне процесуальне право;
- вміти застосувати норми адміністративного матеріального і процесуального права;
- вміти здійснювати правове регулювання публічних відносин, що виникають у сфері державного управління;
- вміти визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти у сфері державного управління;
- вміти аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції у професійній діяльності у сфері державного управління;
- здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів осіб у сфері державного управління, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації;
- здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування у професійній діяльності у сфері державного управління.

Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру

Задовільно (60-74). Теоретичний зміст навчальної дисципліни засвоєний частково, деякі основні практичні навички (вміння) роботи з навчальним та нормативним матеріалом не сформовані. Частина передбачених робочою програмою тем навчальної дисципліни не опановано на достатньому рівні, або якість опанування навчального матеріалу деяких з тем та модульних контролів оцінено числом балів, близьким до мінімального. Відповіді (в усній або письмовій формі) фрагментарні, непослідовні без посиланням на нормативно-правові акти.

Добре (75-89). Основний теоретичний зміст навчальної дисципліни засвоєний повністю, практичні навички (вміння) роботи з навчальним та нормативним матеріалом в основному сформовані. Всі навчальні завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, виконані, а якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками. Відповіді (в усній або письмовій формі) надаються із декількома незначними помилками, або з однією значною помилкою, допускаються помилки при посиланні на нормативно-правові акти.

Відмінно (90-100). Теоретичний зміст навчальної дисципліни засвоєний студентом повно, необхідні практичні навички (вміння) роботи з навчальним та нормативним матеріалом повністю сформовані. Всі навчальні завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, виконані своєчасно і в повному обсязі. Відповіді (в усній або письмовій формі) надаються повно із посиланням на нормативно-правові акти, послідовно та без помилок або з однією - двома незначним помилками.

4. Політика курсу

Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекційних та практичних занять, а також виконання індивідуального та самостійної робіт студента.

Самостійна робота включає в себе дослідження окремих питань для подальшого використання матеріалу на практичних заняттях.

У разі пропуску занять з поважної причини (підтвердженої відповідними довідками), студент може здати пропущений матеріал.

Перший і другий модульний контроль проводиться у письмовому вигляді з пройдених тем і оцінюється за 100 бальною системою.

Умови освоєння курсу:

- Обов'язкове відвідування занять;
- Активність під час практичних занять;
- Підготовка до занять;
- Здача завдань у встановлені терміни;
- Бути пунктуальним, терпимим, відкритим і доброзичливим.

В рамках курсу не дозволяється:

- Пропускати заняття з неповажних причин;
- Запізнюватися на заняття (за запізнення на заняття студент не допускається на заняття;
- Порухення дисципліни на заняттях (за порушення дисципліни студент видаляється з аудиторії);
- Користування телефонами під час занять;
- Несвоєчасне здавання завдань;
- Списування при оцінюванні знань студентів (за списування на контрольному заході студент видаляється з аудиторії);

Під час модульного чи підсумкового контролю викладач оголошує загальну кількість накопичених студентом балів. Якщо студент набрав 60 і більше балів, то залік може бути виставлений за результатами модульного контролю на момент проведення заліку. У разі, якщо студент бажає поліпшити свою оцінку, він складає підсумковий контроль за всією програмою навчальної дисципліни. При цьому в підсумковій оцінці не враховуються накопичені раніше бали (анулюються). Присутність всіх студентів на заліку - обов'язкова.

Студенти, які за результатами підсумкового контролю отримали незадовільні оцінки можуть повторно скласти їх згідно графіку ліквідації академічної заборгованості.

Під час освоєння курсу забороняється будь-яке порушення академічної доброчесності.